

*ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

สุรางคณา ธรรมพิทักษ์^{1*} นวรัตน์ ไชยมภู²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

*Corresponding author e-mail: surangkana.tha062@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 115 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power Analysis และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา ร่วมกับการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .798 และแบบสอบถามด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .860 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .705 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับสูงสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร; องค์กรแห่งการเรียนรู้; ผู้บริหารสถานศึกษา

The Relationship Between Innovative Leadership of School Administrators and Learning Organization of Educational Institutions Under the Secondary Educational Service Area Office Phatthalung

Surangkana Thampitak* Navarat Waichompu²

¹Master of Education Program in Educational Administration, Hat Yai University

²Lecturer of Faculty of Education and Liberal Arts, Hat Yai University

*Corresponding author e-mail: surangkana.tha062@hu.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to investigate: (1) the level of innovative leadership of school administrators, (2) the level of learning organization of schools, and (3) the relationship between innovative leadership of school administrators and the learning organization of schools under the Phatthalung Secondary Educational Service Area Office. The sample consisted of 115 teachers working in schools under the Phatthalung Secondary Educational Service Area Office in the 2025 academic year. The sample size was determined using G*Power Analysis, and the samples were selected through proportional stratified random sampling based on school size, combined with simple random sampling without replacement. The research instrument was a questionnaire using a five-point Likert rating scale, consisting of three sections. The reliability coefficients of the questionnaire on innovative leadership of school administrators and the questionnaire on learning organization were .798 and .860, respectively. The statistical methods used for data analysis included mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The results revealed that the overall level of innovative leadership of school administrators was at the highest level, and the overall level of learning organization of schools was also at the highest level. Moreover, innovative leadership of school administrators was positively correlated with the learning organization of schools at a high level, with statistical significance at the .01 level. The Pearson correlation coefficient was .705, indicating that school administrators with a high level of innovative leadership are able to effectively promote and support schools in developing into learning organizations.

Keywords: Innovative leadership of school administrators; Learning organization; School Administrators

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นความท้าทายสำคัญต่อทุกภาคส่วน โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การจัดการศึกษาจึงมิใช่เพียงการตามให้ทันเทคโนโลยีเท่านั้น หากแต่ยังต้องทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและเตรียมความพร้อมให้กับทรัพยากรมนุษย์สำหรับการดำรงอยู่ในสังคมแห่งอนาคต ประเทศไทยได้วางกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว 20 ปี โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนประเทศภายใต้วิสัยทัศน์แห่งความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน ควบคู่กับการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมสู่แนวทาง Thailand 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน โดยการศึกษาถือเป็นกลไกเชิงนโยบายที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นกระบวนการหลักในการเสริมสร้างและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อความก้าวหน้าทางสังคมและประเทศโดยตรง ด้วยเหตุนี้ ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนสู่แนวคิด “การศึกษา 4.0” ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้” โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย ตอบสนองต่ออุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชากรของประเทศสู่อนาคตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

กระทรวงศึกษาธิการเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อยกระดับการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการศึกษาในทุกระดับ ผ่านการจัดตั้งโครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นความยืดหยุ่นและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยมีเป้าหมายหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน 2) พัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษาระดับจังหวัด 3) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และ 4) ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2561) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568–2569 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ ส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และประชาธิปไตย ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี ตลอดจนส่งเสริม พัฒนา และต่อยอดแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร, 2568)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบในจังหวัดพิจิตร โดยให้ความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ มีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) โดยมีจุดเน้น (Focus) ที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมด้านผู้เรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านครูผู้สอนให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ด้านสถานศึกษาให้มีรูปแบบหรือนวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างได้

และด้านผู้บริหารให้บริหารจัดการด้วยนวัตกรรมหรือรูปแบบการบริหารที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง, 2568) การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงยังได้ปรับตัวให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 โดยเน้นการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติของโรงเรียนในสังกัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง, 2568) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร โดยต้องมีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีภาวะผู้นำ และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ทั้งนี้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรที่ช่วยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการมีการพัฒนาความรู้ภายในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อบูรณาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ รวมทั้งแนวคิดสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Learning) ส่งผลให้ภาคการศึกษานำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาปรับใช้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 30 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และแนวคิดของนุชรา โพธิ์พัฒนชัย (2564) ที่กล่าวว่า หากสถานศึกษามีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้ทั้งครูและนักเรียนได้รับองค์ความรู้ที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้ดำเนินการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาในจังหวัดพัทลุงตามแนวทาง SWOT Analysis พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่น่าพอใจ แต่เมื่อพิจารณาด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการสร้างนวัตกรรม กลับพบว่ามีข้อจำกัดในหลายด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง, 2568) ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประจำปีการศึกษา 2567 ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพัทลุงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนของการสอบที่วัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) นอกจากนี้ จากการนิเทศติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง (2567) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาครูเป็นหลักในกระบวนการเรียนรู้ ขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ในด้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่ามีความตั้งใจในการพัฒนาผู้เรียน แต่ยังขาดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ ขณะที่บางสถานศึกษายังขาดระบบการบริหารจัดการภายในที่ส่งเสริมให้เกิด "วัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน" อย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง, 2568) ดังนั้น จากการศึกษาพบปัญหาโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ขาดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่ง

การเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็น เพื่อให้เข้าใจกลไกการบริหาร และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนารูปแบบการบริหารที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในจังหวัดพัทลุง รวมทั้งเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและสังคมแห่งนวัตกรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 909 คน จาก 27 โรงเรียน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 115 คนผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power Analysis ได้กลุ่มตัวอย่าง 115 และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามเกณฑ์สัดส่วนของขนาดสถานศึกษา (Proportional Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Non-replacement sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรที่ 1

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม(X)

- 1) วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม (X1)
- 2) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม(X2)
- 3) การมีความคิดสร้างสรรค์ (X3)
- 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X4)
- 5) การบริหารความเสี่ยง (X5)

ตัวแปรที่ 2

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Y)

- 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y1)
- 2) การมีแบบแผนความคิด (Y2)
- 3) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Y3)
- 4) การคิดอย่างเป็นระบบ (Y4)
- 5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม(Y5)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ทัศนคติเชิงนวัตกรรม การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กร นวัตกรรม การมีความคิดสร้างสรรค์การทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมการบริหารความเสี่ยง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีแบบแผนความคิดการเป็นบุคคลที่รอบรู้ การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีม

3.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมของเนื้อหา พร้อมรับข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำ

3.3 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความถาม รวมถึงความเหมาะสมของภาษา โดยเสนอแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.4 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความถาม (IOC) ผู้วิจัยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ผลพบว่า ข้อความถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลพบว่า แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .798 และแบบสอบถามการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .860

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 4.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ ผ่านการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามด้วยแอปพลิเคชัน Google Form ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ติดตามและตรวจสอบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามอย่างต่อเนื่อง และหากยังไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด จะดำเนินการประสานงานและลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด ผลการเก็บข้อมูลพบว่า ส่งแบบสอบถามจำนวน 115 ฉบับ และได้รับกลับคืนครบถ้วน จำนวน 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอนที่ 3 ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง

ที่	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม	4.52	.62	มากที่สุด
2	การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม	4.55	.64	มากที่สุด
3	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.52	.64	มากที่สุด
4	การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.48	.64	มาก
5	การบริหารความเสี่ยง	4.42	.66	มาก
เฉลี่ยรวม		4.50	.64	มาก

จากตาราง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{x} = 4.42$) ตามลำดับ

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีแบบแผนความคิด รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ตามลำดับ

ที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.52	.64	มากที่สุด

ที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับ
2	ด้านการมีแบบแผนความคิด	4.56	.65	มากที่สุด
3	ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.48	.67	มาก
4	ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.40	.69	มาก
5	ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.34	.74	มาก
เฉลี่ยรวม		4.46	.68	มาก

จากตาราง พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.46$) พิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีแบบแผนความคิด ($\bar{x} = 4.56$, $SD = .65$), รองลงมา คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.52$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{x} = 4.48$), ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.40$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{x} = 4.34$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .705 แสดงให้เห็นว่า เมื่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _T
X ₁	.599**	.573**	.448**	.386**	.407**	.621**
X ₂	.391**	.434**	.411**	.363**	.270**	.482**
X ₃	.509**	.524**	.503**	.385**	.354**	.589**
X ₄	.475**	.408**	.408**	.285**	.219**	.461**
X ₅	.602**	.497**	.441**	.363**	.457**	.607**
X _T	.657**	.620**	.563**	.454**	.437**	.705**

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม รองลงมา คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการมี ความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจและยอมรับ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาสถานศึกษา

ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Alsharjia และ Watters ที่กล่าวว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถถ่ายทอดให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วม และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา พรัดชา (2565, น. 125) และ วุฒินันท์ โพหะดา (2564, น. 118) ที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันทั้งนี้ การที่ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นผลจากผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการบริหารความเสี่ยงจากการนำนวัตกรรมมาใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแนวคิดของ คอติมะห์ ลามะทา (2566, น. 39) และ พรนภา นกขาว (2567, น. 54) ที่เห็นว่าภาวะผู้นำเป็นกระบวนการใช้อิทธิพลเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน รองลงมา คือ ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ตามลำดับทั้งนี้ อาจเนื่องจากข้าราชการครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกันในสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนแบบแผนความคิดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี รวมถึงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ Senge ที่กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่สมาชิกทุกคนมีการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยวินัย 5 ประการ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีแบบแผนความคิด การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การคิดอย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศร ผู้มีทรัพย์ (2565, น. 25) นภาพร จันทร์บุตร (2567) และ ต่วนฮัสนะห์ ลาตอ (2566) ที่พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยการส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแบ่งปันความรู้ มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศและสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ดิดวงพันธ์ (2565) ที่ชี้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

3. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กร นวัตกรรม ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านการบริหารความเสี่ยง มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .705 ความสัมพันธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นฐานในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ครูและบุคลากรเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และมุ่งพัฒนางานอย่างเป็นระบบเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจจนเกิดการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม

ผู้บริหารส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทดลองสิ่งใหม่และการเรียนรู้จากความผิดพลาด ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูคิดนอกกรอบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมรองรับผลกระทบจากการใช้นวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งล้วนส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในภาพรวม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศร ผู้มีทรัพย์ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราศักดิ์ นพสฤติ (2568) และจินตนา ดีดวงพันธ์ (2565) ซึ่งต่างพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมหรือภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์และส่งผลทางบวกต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่กล่าวมา ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของตนเอง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาในด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ดังนั้นจึงควรนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารดังกล่าวเป็นตัวแปรสำคัญ เพื่อส่งเสริมและหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงานเชิงนวัตกรรมในสถานศึกษาร่วมกัน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การพัฒนาแบบแผนความคิดของบุคลากร การส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้รอบรู้ การคิดอย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.4 ควรนำผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ไปใช้ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมแต่ละด้านกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แต่ละด้าน เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ควรจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ

การศึกษาดูงาน การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community) สำหรับผู้บริหาร และการพัฒนาระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารสามารถนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา นอกเหนือจากภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร เช่น วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศการทำงาน และระบบการบริหารจัดการความรู้

2.2 ควรศึกษาเชิงลึกโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการและข้อจำกัดในการนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไปใช้พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับตัวแปรอื่นๆ เช่น คุณภาพงานวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือความสุขในการทำงานของครู

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยนี้ พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .705 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมที่ชัดเจน สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม รวมถึงมีความสามารถในการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยบุคลากรจะมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน พัฒนาแบบแผนความคิดใหม่ๆ เป็นผู้รอบรู้ คิดอย่างเป็นระบบ และเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ดังนั้น องค์ความรู้สำคัญที่ได้จากงานวิจัยนี้คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่เข้มแข็งจะเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา พรัดชา. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- คณิศร ผู้มีทรัพย์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คอตีมะห์ ลามะทา. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับนวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้ของครู สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดนราธิวาส. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จินตนา ดีดวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดาราศักดิ์ นพสฤติ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ถ้วนฮัสนะห์ ลาดอ. (2566). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นุชรา โพธิ์พัฒนชัย. (2564). การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พรนภา นกขาว. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วุฒินันท์ โพทะดา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ศูนย์เครือข่ายลุ่มนาสายบุรีสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2567. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง. (2568). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวนปีงบประมาณ พ.ศ. 2568). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง.สำนักงาน

- เลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. โรงพิมพ์พรทิพกราฟฟิค.
- Alsharija, M. , & Watters, J. J. (2012). Innovative Leadership by School Principles: Embedding Information Communication and Technology in Kuwaiti Schools. *Journal of International Education Research*, 8(4), 425-434.
- Gliddon, D. G. (2006). Forecasting a competency model for innovation leaders using a modified Delphi technique. The Pennsylvania State University, Pennsylvania.
- Rensis Likert. (1967). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.